

ДЕРЖАВНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

*Поворознюк С. П., аспірант,
povoroznyuk.21@gmail.com*

*Науковий керівник: Климчук О. В., д.е.н., професор
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Світові соціально-економічні процеси розвитку суспільства в сучасних умовах відзначаються постійним загостренням соціальних, економічних та екологічних проблем, формуванням та поглибленням соціальної асиметрії між різними верствами населення, збільшенням ризиків виникнення та розвитку соціальних конфліктів, що, передусім, є наслідком неспроможності існуючих ринкових механізмів ефективно їх вирішувати. Така ситуація зумовлює виникнення значних трансформацій у системі соціально-економічних послуг, що проявляється у безпосередньому перерозподілі соціальних функцій між державними, приватними і неприбутковими сферами економіки, надаючи пріоритет останнім двом та сприяючи виникненню соціального підприємництва.

Сучасні глобалізаційні процеси в економіці, зростання взаємозалежності між демократичними країнами, надання пріоритетності інноваційному розвитку, а також формування в різних галузях соціального підприємництва стали основним підґрунтям загального планетарного прогресу [1, стор. 155]. Під час становлення та розвитку соціального підприємництва першочерговою метою має бути не отримання прибутків, а здійснення виробництва продуктів або надання послуг, що внаслідок їх комерціалізації, передусім, слугуватимуть для вирішення нагальних суспільних проблем різного територіального рівня. Діяльність у сфері соціального підприємництва має бути підпорядкована таким головним принципам, як: 1) принцип соціального партнерства і прозорості взаємовідносин між державними органами влади та бізнесовими структурами; 2) принцип добровільності, непримусовості та власної ініціативності з боку кожного суб'єкта господарювання; 3) принцип системності ведення державної політики із чітким розмежуванням політичних, економічних і господарських функцій державного управління; 4) принцип раціональності та ефективності інституціонального забезпечення [2, стор. 307].

Проте, потрібно відзначити, що наразі соціальне підприємництво

в Україні не відзначається значним розвитком, не має достатньої обізнаності щодо принципів діяльності у суспільстві та підтримки з боку державних органів влади. Це вимагає загалом від державних інституцій створення законодавчих, організаційно-правових та фінансово-економічних інструментів розвитку соціального підприємництва, а від місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування – забезпечити всебічне сприяння та його розвиток у суспільному житті нашої країни на рівні регіонів, міст та громад. Для створення сприятливих умов щодо успішного розвитку соціального підприємництва необхідно забезпечити реалізацію на системному рівні низки державно-управлінських заходів:

- створення профільної державної структури, що буде відстоювати інтереси розвитку соціального підприємництва, формувати фінансову інфраструктуру для розширення економічного потенціалу соціальних підприємств, стимулювати виконання державних замовлень та прийняття участі у державних закупівлях соціальними підприємствами [3, стор. 11–12];

- надходження соціальних інвестицій від різних донорів для реалізації соціальними підприємствами довгострокових соціальних програм розвитку держави, регіону та громади [4, стор. 393];

- сприяти застосуванню на державному рівні інформаційно-комунікаційних технологій, що має ключове значення у покращенні соціально-економічного розвитку суспільства та соціального підприємництва, відіграючи вирішальну роль у налагоджуванні швидкого зв'язку між владою, бізнесом і громадами та конвергенції сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [5, стор. 75];

- законодавче врегулювання юридичних зобов'язань уряду щодо налагодження партнерських взаємовідносин із сектором соціального підприємництва; надання ліцензій для певних видів господарської діяльності соціальних підприємств; формування прозорої методології нормативно-правового забезпечення діяльності соціального підприємництва та державного управління ними [2, стор. 304–305].

- запровадження комплексної системи пільгового кредитування та розробка національної стратегії розвитку соціального підприємництва, щоб забезпечити об'єднання потенційних можливостей усіх зацікавлених сторін – держави, бізнесменів, громадських організацій та різних донорських структур [6, стор. 389].

Загалом під час реформування національної економіки мають бути проведені якісні зміни в системі управління персоналом, що є

необхідною передумовою ефективного функціонування та розвитку підприємств [7, стор. 155], зокрема соціального спрямування.

Таким чином, в умовах глобалізації економічної системи соціальне підприємництво в розвинених країнах виступає вагомим інноваційним ресурсом для суспільства та держави у вирішенні багатьох соціально-економічних питань. Ключовим фактором для становлення та ефективного розвитку соціального підприємництва є наявність ринкових умов і можливість продажу товарів і надання послуг з найвищим економічним ефектом.

Сучасні виклики та проблемні аспекти для забезпечення стабілізації українського суспільства створюють додаткову мотивацію й необхідність для активізації розвитку соціального підприємництва в Україні, що має досягатися внаслідок ефективної та комплексної взаємодії влади, бізнесу і громади на системному рівні. В подальшому соціальне підприємництво сприятиме формуванню суспільної солідарності, сприятливого бізнес-середовища, розвитку інновацій та покращення економічної ситуації в країні.

Література.

1. Климчук О.В. Управлінські аспекти формування економіко-енергетичної безпеки України на засадах розвитку біоенергетики: монографія. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2021. 576 с.
2. Шаульська Л. В., Кабаченко Г. С. Розвиток соціального підприємництва як напрям державного регулювання ринку праці. *Економіка і організація управління: Збірник наукових праць*. 2016. № 2 (22). С. 299–308.
3. Кіреєва О. Б. Соціальне підприємництво як інструмент соціальної політики. *Актуальні проблеми державного управління та місцевого самоврядування: Збірник наукових праць*. 2010. Вип. 3 (6). 13 с.
4. Матвієнко-Біляєва Г. Л. Розвиток та становлення соціального підприємництва та соціальної відповідальності в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2016. №7. С. 390-394.
5. Климчук О.В. Сучасні тренди та глобалізаційні виміри управління інформаційними технологіями і системами в Україні. *Економіка і організація управління*. 2021. № 1 (41). С. 72–85. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.7>.
6. Толстова А., Сергієнко С. Розвиток соціального підприємництва в Україні: проблеми та можливості. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 384–391.
7. Levytska I.V., Klymchuk A.O., Klymchuk O.V. Functions of salary at machine-building enterprises in formation of motives and stimules of personnel. *Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic sciences*. 2019. № 4 (44), Pp. 154-159. DOI <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2019-4-44-24>.